

VIITOGRAM
Viittomien opetusta Instagramissa

Julia Harmanen & Karoliina Rasimus
Opinnäytetyö, kevät 2018
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Viittomakielen ja tulkkauksen koulutus
Tulkki (AMK)

TIIVISTELMÄ

Harmanen, Julia & Rasimus, Karoliina. VIITTOGRAM – Viittomien opetusta Instagramissa. Kevät 2018, 33 s., 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, viittomakielen ja tulkkauksen koulutus, viittomakielen-tulkki (AMK).

Opinnäytetyön tavoitteena oli tarjota kaikille suomalaisen viittomakielen viittomista kiinnostuneille helppo ja ilmainen palvelu viittomien oppimiseen. Palvelun alustana käytetään Instagram-sovellusta, jonne luotiin tili nimeltä Viitogram. Instagram on viime vuosina noussut yhdeksi suosituimmista sosiaalisen median kanavista. Instagram on myös ilmainen ja sitä on helppo käyttää. Siksi Instagram valikoitui tämän opinnäytetyön tuottaman palvelun alustaksi.

Yksittäiset viittomat kuvattiin erillisille videoille Diakonia-ammattikorkeakoulun tulkkausstudioissa. Viittomat jaoteltiin eri aihepiireihin, joita olivat sormiaakkoset, numerot, tervehdykset, perhe, viikonpäivät, kuukaudet, ajanilmaukset, kysymyssanat, harrastukset, eläimet, ruokailu, adjektiivit ja värit. Videoita ladattiin Viitogram-tilille 2–5 kertaa viikossa aihepiirien mukaisessa järjestyksessä lähes vuoden ajan.

Lopuksi toteutettiin palautekysely, jolla saatiin palautetta Viitogram-tilin onnistumisesta ja sen hyödyllisyydestä. Kyselyyn vastasi 85 henkilöä. Palaute oli positiivista, ja lisäksi esille tuli hyödyllisiä kehitysehdotuksia mahdollista jatkoa varten. Viitogram-tilin seuraajien määrä muuttuu jatkuvasti, mutta opinnäytetyön julkistamisvaiheessa seuraajia oli 751.

Asiasanat: viittomat, opetus, Instagram, suomalainen viittomakieli, sosiaalinen media

ABSTRACT

Harmanen, Julia & Rasimus, Karoliina. *VIITOGRAM* – Teaching signs in Instagram 33 p., three appendices. Language: Finnish, Spring 2018, Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Sign Language and Interpretation. Degree: Interpreter.

The aim of this thesis is to provide Finnish sign language signs for persons who are interested in learning signs, through easy and free of charge. The thesis was executed with the Instagram application, with it's own account named Viitogram. Through out the last years Instagram has become one of the most popular social media applications. Instagram is also easy to use and free of charge. This is why we chose Instagram as the service platform.

Each sign was filmed as an individual video in the Diaconia University of Applied Sciences interpreting studio. The signs were categorized in to different themes, which were finger alphabets, numbers, greetings, family, weekdays, months, time expressions, questions, hobbies, animals, dining, adjectives and colours. For almost a year we downloaded videos into Viitogram-account from two to five times a week, according to the themes.

At the end, we executed a feedback survey, which we used as an indicator to how successful and useful the account was. 85 participants replied to the feedback survey. The feedback was positive and we got useful improvement propositions for follow up. Viitogram-accounts follower rate changes constantly, but at publication of the thesis there were 751 followers.

Keywords: signs, teaching, Instagram, Finnish sign language, social media

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	VIITTOMIEN KÄYTTÖ.....	8
2.1	Viittomakieli	8
2.2	Viittomat	9
2.3	Viitottu puhe	9
2.4	Tukiviittomat.....	10
3	VIITTOMAKIELTÄ JA VIITTOMIA VERKOSSA.....	11
3.1	Suomen viittomakielten verkkosanakirja (Suvi).....	11
3.2	Viittomakielinen kirjasto.....	12
3.3	Amerikkalainen Instagram-tili Signedwithheart	12
4	VIITTOGRAM-TILIN KEHITTELYN JA TOTEUTUKSEN TYÖVAIHEET	13
4.1	Instagram-tilin kehittämisprosessin käynnistäminen	13
4.1.1	Sosiaalinen media.....	14
4.1.2	Instagram.....	15
4.2	Instagram-tilin luonnostelma ja ideointi	15
4.3	Viitogram-tilin kehittäminen ja toteutus	17
4.3.1	Videoiden kuvaus.....	18
4.3.2	Videoiden muokkaus.....	19
4.3.3	Instagram-tilin perustaminen ja videoiden lataaminen tilille.....	19
5	PALAUTEKYSELYN LUOMINEN JA ANALYSOINTI.....	21
5.1	Palautekyselyn kysymysten valinta	21
5.2	Palautekyselyn vastausten pohdintaa	22
6	POHDINTA	26
6.1	Viittomakielen tulkin ammattisäännöstö.....	26
6.2	Opinnäytetyön onnistumiset ja kehittämisen kohteet	27
	LÄHTEET.....	28
	LIITTEET	29
	LIITE 1: Lista Viitogram-tilin viittomista	29
	LIITE 2: Viitogramin palautekysely	32

LIITE 3: Asioimistulkin ammattisäännöstö	33
--	----

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aiheena on viittomien opetus Instagramissa. Aloimme opiskella viittomakielen tulkeiksi syksyllä 2014. Opiskelun alkuvaiheessa etsimme erilaisia kanavia, joista voisimme helposti oppia viittomia myös vapaa-ajalla. Löysimme Instagramista tilin nimeltä Signedwithheart, jossa amerikkalainen kuuro nainen opettaa amerikkalaista viittomakieltä lyhyiden videoiden avulla. Vastaavaa Instagram-tiliä ei ollut perustettu suomalaisen viittomakielen opiskeluun. Myöhemmin miettiessämme opinnäytetyön aihetta idea Instagram-tilistä tuli mieleen. Päätimme tehdä opinnäytetyönämme opetusvideoita Instagramiin suomalaisen viittomakielen viittomista. Erona Signedwithheart-tiliin on se, ettemme opeta viittomakieltä, vaan ainoastaan suomalaisen viittomakielen yksittäisiä viittomia ja lyhyitä lausahduksia.

Toiminnallisen opinnäytetyömme tuloksena on Instagram-tili nimeltään Viitogram, jonne olemme tehneet 120 opetusvideota. Videoiden valmistamisen työprosessi eteni seuraavasti: Aiheiden suunnittelun jälkeen kuvasimme videot. Toimimme itse viittojina videoilla. Ensimmäisenä videona on esittelyvideo, jossa kerromme, keitä olemme ja mikä tilin tarkoitus on. Esittelyvideon jälkeen latausimme tilille lyhyitä videoita eri aihepiireistä. Aihepiirejä ovat sormiaakkoset, numerot, tervehdykset, perhe, viikonpäivät, kuukaudet, ajanilmaukset, kysymyssanat, harrastukset, eläimet, ruokailu, adjektiivit ja värit.

Ennen tilin perustamista ja videoiden tekemistä perehdyimme viittomien opetukseen ja käytimme kirjallisia lähteitä, sekä työelämäohjaajamme käytännön kokemusta viittomien opetuksesta. Pohdimme hänen kanssaan, mistä viittomista ja aihepiireistä aloitamme. Palvelun kehittämistoimintaan haimme tietoa pääosin kirjoista ja internetistä. Yksi hyvä kirja oli esimerkiksi Tapani Jokisen kirja Tuotekehitys (Jokinen 2001). Kirjasta saimme tietoa tuotekehittämisen vaiheista.

Videoiden kohderyhmänä ovat pääasiassa kuulevat ja sellaiset, jotka eivät ole opiskelleet viittomia aiemmin, sillä aloitamme aivan alkeista. Kohderyhmään voidaan myös luokitella kaikki viittomista kiinnostuneet. Tilille pääsy kuitenkin edellyttää oppijalta oman tunnuksen luomista Instagram-sovellukseen. Tunnuksen luominen on ilmaista, eikä vaadi käyttäjältä kuin sähköpostiosoitteen ja nimen. Tili on siis avoin kaikille, ja siitä voivat

hyötyä kaikki, jotka ovat kiinnostuneita opettelemaan suomalaisen viittomakielen viittomia.

Tavoitteemme oli tehdä laadukkaita videoita, joissa on selkeä kuvanlaatu, hyvä valaistus ja tausta sekä viittomat viitotaan selkeästi ja rauhallisesti. Tavoitteena oli myös tehdä helposti katsottavia videoita, joista on helppo oppia uusia viittomia. Harkitsimme tarkasti, mitä viittomia valitaan, sillä halusimme onnistua viittomien valinnoissa ja selkeissä aihepiireissä. Tilistä voi olla hyötyä esimerkiksi kaupoissa asiakaspalvelutilanteissa myyjän kohdatessa viittomakielisen henkilön. Tällöin muutama viittoma voisi helpottaa asiointia ja kanssakäymistä. Viittomien osaamisesta voi olla hyötyä myös esimerkiksi päiväkodeissa tai kouluissa, missä on viittomia käyttäviä lapsia tai nuoria. Tärkeintä on kuitenkin, että tilistä olisi hyötyä seuraajille ja he oppisivat viittomia ja uskaltaisivat käyttää niitä. Ajattelimme lisäksi viittomakielen näkyvyyden lisääntyvän samalla kuulevien keskuudessa. Kun opetusvideoita oli ladattu Viitogram-tilille kahdeksan kuukauden ajan, loimme Viitogram-tilin seuraajille Webropol-palautekyselyn, jonka kautta kartoitimme tavoitteiden täyttymistä. Palautekyselyssä kysyimme muun muassa seuraajien lähtötilannetta viittomien oppimiseen, oliko tilistä hyötyä seuraajille sekä onko tilillä olevat viittomavideot laadukkaasti tehtyjä. Mahdollisuuksien mukaan haluamme jatkaa tilin päivittämistä myös jatkossa uusilla aihepiireillä.

2 VIITTOMIEN KÄYTTÖ

Usein luullaan, että viittomakieli on kansainvälinen kieli, mutta näin ei kuitenkaan ole. On olemassa keinotekoinen, lähinnä amerikkalaiseen viittomakieleen perustuva yhteisesti sovittu viittomismuoto, jota voidaan kutsua kansainväliseksi viittomiseksi. Jokaisessa maassa on kuitenkin yksi tai useampi viittomakieli. Yleisimmät ja samalla kansalliset viittomakielet Suomessa ovat suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli. Maahanmuuton seurauksena Suomeen on tullut myös muita viittomakielisiä. (Kuurojen liitto. Viittomakielet ja viittomakieliset.) Tässä opinnäytetyössä käytämme käsitettä viittoma ja tarkoitamme tällä suomalaisen viittomakielen yksittäistä viittomaa perusmuodossa. Käsitteet viittomakieli, viittoma, viitottu puhe ja tukiviittomat sekoittuvat helposti ihmisten puheessa. Seuraavissa alaluvuissa kerromme käsitteiden merkitykset ja käsittelemme niitä suomalaisen viittomakielen kehyksissä.

2.1 Viittomakieli

Viittomakieli on puhuttujen kielten veroinen itsenäinen kieli. Sillä voi ilmaista itseään yhtä lailla kuin puhutuillakin kielillä ja sillä on oma kielioppinsa. Viittomakieli on kuulovammaisten äidinkieli. Se eroaa puhetta tukevista ja korvaavista menetelmistä siten, että se on luonnollinen kieli, joka on kehittynyt kuulovammaisten henkilöiden kanssakäymisessä. (Lappi & Malm 2011, 40.)

Viittomakieli on visuaalinen kieli. Se koostuu viittomien käsimuodoista, paikannuksista, kehon liikkeistä, orientaatiosta, ilmeistä, eleistä ja huuliosta (Lappi & Malm 2011, 41–44). Viittoman yhteydessä tehtäviä huulioita on kahdenlaisia. Huulio voi olla viittomakielinen huulio, jolla ei ole yhteyttä puhutun kielen sanoihin, tai suomen kielen sanahahmo. Kun viittomassa käytetään suomen kielen huuliota, huulilla muodostetaan yleensä vain osa suomen kielen sanasta. Molempien huulioiden muoto voi vaihdella viittojasta ja käyttöyhteydestä riippuen. (Malm, Savolainen, Engman & Frondelius 1998, 22.)

Samalla tavalla kuin puhutuillakin kielillä, viittomakieli kehittyy koko ajan ja uusia viittomia syntyy jatkuvasti. Viittomakielessä on myös eri murteita. Esimerkiksi oululainen ja helsinkiläinen voivat käyttää viittoessaan eri viittomia. Viittomakieltä käytetään myös eri tavalla eri tilanteissa, on olemassa esimerkiksi juhlatyyli ja arkityyli. Myös lapsille ja vanhuksille saatetaan viittoa eri tavalla. Viittomakielessä ilmeillä on samankaltainen ilmaisumerkitys kuin puhutuissa kielissä äänenpainolla. (Lappi & Malm 2011, 41–44.)

2.2 Viittomat

Monissa luonnehdinnoissa on sanottu, että viittoma on puhutun kielen sanaa vastaava yksikkö. Jos viittomalle on suomen kielessä perusmuoto ja rajallinen merkitys, sitä kutsutaan kiinteäksi viittomaksi. Yksittäinen viittoma voi kuitenkin merkitykseltään vastata enemmän kuin yhtä puhutun kielen sana. Viittoma voidaan kääntää suomen kielelle yhtä sanaa pidemmällä ilmauksella tai kokonaisella lauseella. Näitä kutsutaan polysynteettisiksi viittomiksi ja niiden merkitystä on vaikea kuvata. (Malm, Savolainen, Engman & Frondelius 1998, 29.)

Viitogram-tilillä opetamme yksittäisiä suomalaisen viittomakielen viittomia eli kiinteitä viittomia videoiden avulla. Viittomia tai viittomakieltä voi opiskella myös esimerkiksi Kuurojen Liiton järjestämällä kursseilla, kansanopistoissa, työväenopistoissa, kesäyliopistoissa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa.

2.3 Viitottu puhe

Viitottu puhe on kommunikointimenetelmä, jossa viittomat tuotetaan perusmuodossa samanaikaisesti puhutun kielen mukaan. Jokainen puhuttu sana viitotaan sanatarkasti ja se sisältää myös kieliopillisiä muotoja kuten aikamuodot. Sanat lausutaan ääneen tai tuotetaan äänettömästi suun liikkeillä. Yleensä huonokuuloiset tai puheen oppimisen jälkeen kuuroutuneet henkilöt käyttävät viitottua puhetta. Myös kuulevat ihmiset, joilla on puhevamma, voivat hyötyä viitotusta puheesta. (Papunet. Tietoa puhevammaisuudesta. Puhetta korvaava kommunikointi. Muu viittomakommunikaatio.)

2.4 Tukiviittomat

Tukiviittomat ovat viittomakielen viittomien käyttöä siten, että samanaikaisesti puhutaan ja viitotaan puheen avainsanoja. Puhuttua lausetta ei siis viitota kokonaan, vaan viittomakielestä lainataan yksittäiset viittomat puheen tueksi. Viittomakielen kielioppi ja säännöt jäävät tällöin pois. Tukiviittomat ovat edelleen yksi käytetyimpiä puhetta tukevista ja korvaavista menetelmistä Suomessa. (Huuhtanen 2011, 27–28.)

Viittomia on vaikea opetella kirjoista, koska niiden suorittaminen perustuu liikkeen kolmiulotteisuuteen ja tilankäyttöön. Myös huulio, ilmeet ja eleet ovat tärkeitä. On hyvä opetella viittomia ensin videon avulla, jonka jälkeen viittomakuvat ovat lähinnä muistin tukena. Opetustilanteessa oppijan on tärkeää katsomisen lisäksi toistaa viittomaa itse. Jotta viittomat jäisivät mieleen, niitä tulisi käyttää toistuvasti tavallisissa arjen tilanteissa. (Huuhtanen 2011, 29.)

3 VIITTOMAKIELTÄ JA VIITTOMIA VERKOSSA

Viittomakielellä on tuotettu paljon erilaista materiaalia verkkoon. Viittomakieltä voi opiskella itsenäisesti havainnollistavien videoiden avulla eri verkkosivuilla. Olemme valikoineet kaksi laajinta viittomakielisten verkkosivua, joista kerromme luvuissa 3.1 ja 3.2. Luvussa 3.3 kerromme amerikkalaisesta Instagram-tilistä, josta saimme idean opinnäytetyöhömmme.

3.1 Suomen viittomakielten verkkosanakirja (Suvi)

Suvi on tarkoitettu niille, joita kiinnostaa viittomakielen opiskelu, mutta myös viittomakielen äidinkielisille käyttäjille. Viitotun puheen ja tukiviittomien käyttäjät voivat myös hyötyä Suvista käyttämällä viittomien perusmuotoja. (Suvi – Suomen viittomakielten verkkosanakirja, Etusivu.) Suvista löytyy erilaisia viittomaluetteloita eri teemojen mukaan. Teemoja ovat yleisviittomisto, ihminen ja terveys, satuhahmot ja paikannimet. Lisäksi Suvista löytyy tietoa numeraalien viittomiseen liittyen.

Kuurojen Liitto, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Sininen Meteoriitti ja Suomen Microsoft toteuttivat yhteistyössä suomalaisen viittomakielen verkkosanakirjapalvelun ja se avattiin vuonna 2003. Samaan aikaan julkaistiin myös kirjamuotoinen Suomalaisen viittomakielen perussanakirja videoineen. (Suvi - Suomen viittomakielten verkkosanakirja. Info.) Vuonna 2013 palvelu siirrettiin uudelle julkaisualustalle, ja se sai nimekseen Suvi – Suomen viittomakielten verkkosanakirja. Uusina aineistoina olivat satuhahmot, Suomen paikannimistöä ja ihmisen lisääntymiseen liittyvää viittomistoa. Uutta käyttöliittymää olivat toteuttamassa Kuurojen Liitto, Kotimaisten kielten keskus ja Gruppo Software Oy. Viittomakielen sanakirjatyö ja Suvin kehitys- ja ylläpitotyö siirtyivät kokonaisuudessaan Kuurojen Liittoon vuonna 2012. (Suvi - Suomen viittomakielten verkkosanakirja. Info.)

3.2 Viittomakielinen kirjasto

Kuurojen liitto ylläpitää myös viittomakielistä verkkokirjastoa, jossa on monenlaista viittomakielistä materiaalia videoiden muodossa. Sivuilta löytyy myös yhtenä kategoriana sanakirjat, jonne on kerätty eri aihepiireihin liittyviä viittomia. Aiheina ovat esimerkiksi asiointi, merkkipäivät, ihminen, kysymysviittomat, ajanilmaukset ja kohteliaisuudet. Lisäksi sanakirja-kategorian alla on linkkejä muiden maiden viittomakielten sanakirjoihin. (Viittomakielinen kirjasto. Asiaohjelmat/sanakirjat.)

3.3 Amerikkalainen Instagram-tili Signedwithheart

Opiskelumme alkuvaiheessa löysimme amerikkalaisen Instagram-tilin nimeltä Signedwithheart, jossa kuuro nainen opettaa amerikkalaista viittomakieltä videoilla. Kyseinen tili on julkinen ja täten avoin kaikille. Olemme saaneet siitä hyvää käyttäjäkokemusta ja täten osasimme ottaa eri asioita paremmin huomioon oman tilin perustamisessa. Esimerkiksi videoiden jaottelussa käytämme videoiden alussa kuvaa, johon tulee tumma pohja ja viitottu sana valkoisin kirjaimin. Tällöin käyttäjä näkee heti profiilin videoita selatesaan, mikä sana milläkin videolla on viitottu. Alla on kuva Signedwithheart-tilistä.

KUVA 1. Esimerkkikuva amerikkalaisesta viittomakieltä opettavasta Instagram-tilistä (Fry i.a.)

4 VIITTOGRAM-TILIN KEHITTELYN JA TOTEUTUKSEN TYÖVAIHEET

Sovelsimme palvelun kehittämisprosessissamme tuotekehitysprojektin työvaiheita Tapani Jokisen kirjasta *Tuotekehitys*. Palvelun kehittämisprosessi voidaan jakaa neljään vaiheeseen: käynnistäminen, työn luonnostelma ja ideointi, toteutus ja arviointi. Ennen palvelun kehittämispäätöstä tulee todeta palvelun tarve. Lisäksi kehittäjien täytyy suunnitella palvelun kehittämisen mahdolliset kustannukset, saatavat tuotot sekä työterveydeliset ja ympäristönsuojelulliset kysymykset. (Jokinen 2001, 14.) Seuraavissa luvuissa kerromme Viitogram-tilin kehitysprosessin kolmesta ensimmäisestä vaiheesta, kehittämisprosessin käynnistämisestä, luonnostelmasta ja ideoinnista sekä toteutuksesta. Arvioinnin vaiheen käsittelemme palautekyselyn pohjalta luvussa 5.

4.1 Instagram-tilin kehittämisprosessin käynnistäminen

Pelkkä tarve ei yksin riitä palvelun kehittämiseen, vaan siihen tarvitaan lisäksi mahdollisuus ja keino palvelun toteuttamiseen (Jokinen 2001, 18). Idea Viitogram-tilistä tuli, kun näimme vastaavan tehtynä amerikkalaisilla viittomilla ja viittomakielellä, mutta Suomessa ei tällaista vielä ollut. Suomalaisen viittomakielen viittomia opettava Instagram-tili antaa mahdollisuuden opiskella viittomia itsenäisesti ja helposti. Tarve syntyi itse kokemastamme halusta oppia suomalaisen viittomakielen viittomia helposti sosiaalisen median kautta opintojen alkuvaiheessa, joten koimme tarpeen syntyneen ja lähdimme ideimaan sitä eteenpäin. Koska olimme nähneet amerikkalaisen viittomia opettavan Instagram-tilin, tiesimme Instagram-sovelluksen olevan mahdollisuus ja keino palvelun toteuttamiseen. Ihmiset käyttävät Instagramia jo valmiiksi, ja se on varsinkin nuorille tuttu sovellus. Tällöin heidän ei tarvitse hakeutua muille sivustoille ja opetella niiden käyttöä oppiakseen viittomia. Mietimme myös muita sosiaalisen median kanavia. Muita vaihtoehtoja olivat Facebook tai YouTube. Videoiden järjestämisessä aihepiireittäin Facebook olisi ollut parempi, sillä sinne saa tehtyä kansioita, jotka voidaan nimetä aihepiirin mukaan. Toisaalta Facebook-tilille mentäessä tilin etusivu on sekavampi verrattuna Instagram-tiliin eikä käyttäjä välttämättä heti näe, mihin tarkoitukseen tili on luotu. YouTube'n hyvänä puolena olisi se, että yksittäistä videota voisi kelata eteen tai taaksepäin. Toisaalta tekemämme videot ovat niin lyhyitä, että ne on helppo katsoa monta kertaa

uudestaan. Päädyimme lopulta Instagramiin, sillä se on kerännyt suosiotaan nuorten ja aikuisten parissa. Instagram on selkeä, ja ihmiset selaavat sitä päivän mittaan monia kertoja. Luvuissa 4.1.1 ja 4.1.2 kerromme lisää sosiaalisesta mediasta ja Instagram-sovelluksesta.

Kehitysehdotus palvelun kehittämiseksi sisältää palvelun kuvauksen, tekniset vaatimukset, kustannukset, työpanoksen ja aikataulun. Kun palvelun kehittämisestä ja käynnistämisestä on tehty päätös, sen jälkeen alkaa palvelun luonnosteluvaihe. (Jokinen 2001, 21.) Toteuttamamme Viitogram-tili sisältää lyhyitä videoita suomalaisen viittomakielen viittomista aihepiireittäin. Videoiden kuvaamiseen tarvittiin kamera tai älypuhelin, jolla sai kuvattua riittävän tarkkالاatuista materiaalia. Kuvauspaikan täytyi olla hyvin valaistu. Saimme käyttää videoiden kuvaamiseen Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampuksen tulkkausstudiot. Kustannuksia ei tullut. Päätimme kuvata videot yhdellä kerralla etukäteen, jolloin ne olisivat valmiina ja aikaa jäisi tarpeeksi videoiden lataamiseen tilille. Palautekyselyn toteutimme niin ajoissa, että aikaa jäi palautteen arviointiin ja opinnäytetyön kirjallisen osan viimeistelyyn.

4.1.1 Sosiaalinen media

Tietoverkossa yhteisöllisesti tuotettu ja jaettu mediasisältö ymmärretään sosiaalisena medianä. Sosiaalisen median kanavia ovat esimerkiksi blogit, erilaiset ääni-, kuva- ja videoaineistojen jakelupalvelut tai verkkoyhteisöt kuten YouTube, Instagram tai Facebook. Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää myös opetuskäyttöön, jolloin verkkopalveluista luodaan oppimisympäristö. Opiskelijan omaehtoista oppimisprosessia tukee ajasta ja paikasta riippumaton informaatio, mikä tarkoittaa sitä, että opiskelija voi itsellensä mieluisana aikana käyttää verkossa olevaa oppimisalustaa. Ohjaaja toteuttaa opetuksen sosiaalisessa mediassa rakentamalla verkko-oppimisympäristön ilmaisia verkkopalveluita käyttäen. Sosiaalinen media mahdollistaa avoimen ja vuorovaikutuksellisen ympäristön uuden oppimiseen. (Niinmäki & Tennu 2011, 111–112, 114.)

4.1.2 Instagram

Instagram on IOS-, Android- ja Windows Phone 8 -käyttöjärjestelmillä toimiva kuvien jakopalvelu. Käyttäjä ottaa kuvan tai videon, jota voi muokata erilaisilla suodattimilla ja lopuksi jakaa sen Instagramissa. Instagramissa voi alkaa seurata muita käyttäjiä, jolloin muiden käyttäjien julkaisut päivittyvät seuraajan etusivulle julkaisujärjestyksessä. Käyttäjätilin voi asettaa yksityiseksi, jolloin vain omat seuraajat pääsevät näkemään tilin sisällön. Yksityisellä tilillä voi hallita seuraajiaan ja uudet seuraamispyynnöt tulee hyväksyä, ennen kuin seuraajat pääsevät näkemään yksityisen tilin sisällön. Tilin voi myös asettaa julkiseksi, jolloin kuka tahansa voi katsella julkaisuja ja aloittaa seuraamisen.

4.2 Instagram-tilin luonnostelma ja ideointi

Luonnostelmavaiheessa mietitään vaihtoehtoisia ratkaisuja palvelun kehittämisen toteutukseen. Luonnostelu aloitetaan kehitettävän palvelun analysoinnilla ja vaatimusten ja tavoitteiden asettamisella, joiden jälkeen etsitään ratkaisuja yleistämällä tehtävä. Yleistämisessä unohdetaan yksityiskohdat ja keskitytään määrittämään tehtävän ydin. Kokonaistoiminto on myös hyvä jakaa osatoiminnoiksi ja etsiä ensin ratkaisu niille. Vasta sen jälkeen osatoimintojen ratkaisut yhdistetään ja etsitään kokonaistoiminnon ratkaisumahdollisuudet. (Jokinen 2001, 31.)

Usein ideat syntyvät vain mieleen juolahtamalla eivätkä kovan työnteon tuloksena. Jos ihminen on työskennellyt vuosia, se saattaa vaikeuttaa uusien ideoiden keksimistä, koska ajatukset ovat saattaneet urautua ja vanhat ideat tuntuvat tutuilta ja turvallisilta. Ei pidä unohtaa, että myös vanhoja ideoita voidaan tarkastella uusista näkökulmista. Joskus ideoita syntyy myös sattuman kautta. Silloin voi löytyä jotain sellaista, mitä muuten ei osataisi etsiä. Sattumia voi lisätä esimerkiksi päämäärättömän ja suunnitelmia vaille olevan leikin avulla. (Jokinen 2001, 33, 35.)

Työstimme aihepiirejä työelämäohjaajamme kanssa ja häneltä saimme tietoa siitä, mistä aiheista viittomien opetus aloitetaan yleensä vasta-alkajien ollessa kohderyhmänä. Siksi aiheiksi valikoitui jokapäiväisissä arjen tilanteissa käytettäviä viittomia. Tavoitteenamme oli tehdä selkeä ja helposti selattava Instagram-tili, josta oppijan on helppo löytää etsimänsä aihepiiri ja siihen kuuluvat viittomat. Instagram-tilillä videot latautuvat peräkkäin, eli erinäisiä kansioita ei voi tehdä. Alla on esimerkkikuva siitä, millä tavalla videot näkyvät tilillä.

KUVA 2. Esimerkkikuva Instagram-tilin videoista (Harmanen & Rasimus 2018.)

Mietimme, kuinka saisimme eri aihepiirit erottumaan toisistaan. Ennen jokaisen aihepiiriin sisältyvien videoiden lataamista lisäsimme tilille kuvan, jossa lukee seuraavan aihepiirin otsikko. Jokaisen aihepiirin otsikon taustaväri on erilainen, jotta aihepiirien erottaminen olisi helpompaa. Toinen vaihtoehto olisi ollut numeroida viittomat, jolloin aihepiirien otsikoiden olisi pitänyt olla jossakin listattuna. Tästä listasta olisi voinut tarkistaa, mitkä numerot kuuluvat mihinkin aihepiiriin. Listan olisi pitänyt olla Viitogram-tilin esitelyosiossa, jolloin muuta tekstiä siihen ei olisi mahtunut.

4.3 Viitogram-tilin kehittäminen ja toteutus

Luonnostelmavaiheen jälkeen arvostellaan ratkaisuluonnokset ja päätetään lupaavin luonnostelma, joka suunnitellaan yksityiskohtia myöten lopulliseksi toteutettavaksi palveluksi (Jokinen, 2001, 89). Päädyimme aihepiirien jaottelussa otsikoiden erottamiseen värien avulla. Numerointi osoittautui liian haastavaksi, sillä oppijan etsiessä viittomia eri aihepiireistä, hänen olisi pitänyt joka kerta palata ylös tilin esittelyosioon tarkistamaan aihepiiriin kuuluvat numerot, jonka avulla löytäisi viittomat. Otsikoiden jaottelu värien avulla on taas selkeämpi ja aihepiirit tulevat esille selauksen myötä. Alla esimerkkikuva siitä, millä tavalla otsikkokuvat helpottavat aihepiirien erottamista toisistaan.

KUVA 3. Esimerkkikuva otsikkokuvista videoiden keskellä (Harmanen & Rasimus 2018.)

Aloitimme aihepiirit tavallisista arjen asioista, jonka jälkeen mietimme, millaisia asioita esimerkiksi asiakaspalvelutilanteissa tulee eteen. Haluamme ensisijaisesti helpottaa kuu-levien ja kuurojen keskinäistä kommunikointia. Siksi opetimme sormiaakkoset ja numerot heti alussa. Kokosimme sopivat aiheet työelämäohjaajan kanssa. Aihepiirejä ovat sor-

miaakkoset, numerot, tervehdykset, perhe, viikonpäivät, kuukaudet, ajanilmaukset, kysymyssanat, harrastukset, eläimet, ruokailu, adjektiivit ja värit. Aiheiden suunnittelun jälkeen mietimme yksittäiset viittomat jokaisen aihepiiriin sisälle. Jokaiseen aihepiiriin kuuluu 2–15 videota. Lista käytetyistä viittomista on liitteenä (LIITE 1 – Lista Viitogram-tilin viittomista) opinnäytetyön lopussa. Videoiden ulkoasun vaihtelun vuoksi käytimme kuvauksissa erilaisia vaatteita ja vaihtelimme kuvaustaustan väriä. Lisäsimme videoiden tueksi kuvat sormiaakkosista ja numeroista. Näin oppijan on helpompi katsoa ja kerrata sormiaakkoset tai numerot kuvan perusteella. Esimerkiksi oman nimen harjoittelemisen kuvan avulla voi olla helpompaa, kun kirjaimia voi kerrata nopeasti eri järjestyksessä.

4.3.1 Videoiden kuvaus

Videoiden kuvaamisessa täytyi ottaa huomioon videon laatu. Videot kuvattiin älypuhelimella, koska koimme sen laadun olevan riittävän hyvä. Myös valotus oli tärkeässä osassa ja vaikutti videon selkeyteen. Käytimme kuvauspaikkana Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun kampuksen tulkkausstudiota, jossa valaistusta saa säädettyä tarpeen mukaan ja kuvaustaustat ovat yksivärisiä ja väri on vaihdeltavissa.

Aloittaessamme videoiden kuvauksen, meillä oli valmiit viittomalistat, joita noudatimme tarkasti. Suurin osa viittomista kuvattiin yksittäin videolle. Poikkeuksena kuvasimme sormiaakkoset, pronominit, numerot, viikonpäivät ja kuukaudet aiheittain pidemmille videoille. Videot kuvattiin suoraan edestäpäin niin, että viittojasta näkyi videossa vain ylävartalo. Viittojan täytyi olla tarpeeksi lähellä kuvauslaitetta, jotta viittomat ja niiden käsi-
muodot erottuisivat hyvin. Toisaalta viittojalla piti olla tarpeeksi tilaa viittoa viittomat, koska videota ladattaessa Instagramiin, se muokkaantuu automaattisesti neliön muotoon ja video leikkaantuu sivuilta. Tästä syystä älypuhelimien täytyi olla vaakatasossa, jotta videon sai sovitettua Instagramiin ja viittoja oli hyvin näkyvissä. Sormiaakkosia ja numeroita viittoessa sormien piti erottua taustasta hyvin, jolloin viitoimme ne selkeästi vartalon edustan sijasta kuvaustaustaa vasten. Kuvatuissa videoissa viitottua viittomaa vastaava suomen kielen sana on myös sanottu ääneen samanaikaisesti. Teimme myös tilin esittelyä varten kaksi videota. Ensimmäisessä videossa kerroimme, keitä olemme ja mikä Viitogram-tilin tarkoitus on. Toisessa videossa kerroimme viittomakielestä ja paino-

timme, ettemme opeta viittomakieltä, vaan yksittäisiä suomalaisen viittomakielen viittomia. Molemmat videot ovat puhuttuja ja samat asiat ovat kirjoitettuna videon alapuolella tekstiosiossa. Videot valmistuivat yhden kuvauspäivän aikana, jonka jälkeen ne olivat muokkausta vaille valmiita tilille ladattaviksi.

4.3.2 Videoiden muokkaus

Videot kuvattiin älypuhelimella, jolloin ne myös säilytettiin älypuhelimien sisäisellä muistilla erillisessä kansiossa ja varmuuden vuoksi muistitikulla. Helpointa oli ladata älypuhelimeen erillinen videonkäsittelyohjelma, jolla säästyimme videoiden siirtämiseltä älypuhelimien ja tietokoneen välillä. Käytimme videoiden muokkaukseen sovellusta nimeltä Splice, joka on ilmainen videonkäsittelysovellus älypuhelimille. Teimme ensin testimuokkauksen ja kokeilimme eri tapoja muokata videota.

Päädyimme tekemään videoon suunnitelman mukaisesti otsikkokuvan mustalla pohjalla ja valkoisella tekstillä. Otsikkokuvassa lukee aina videossa viitottua viittomaa vastaava suomen kielen sana, jonka jälkeen otsikkokuva häivytettiin ja näkyviin tulee viittoja. Osa videoista oli mielestämme viitottu liian nopeasti, jolloin niitä hidastettiin. Hidastuksen myötä joistakin videoista täytyi poistaa ääni, koska hidastus muutti sen epäselväksi. Video päättyy loppuhäivytyksellä mustaan väriin. Kaikkia videoita ei muokattu kerralla, koska älypuhelimien muisti on rajallinen ja videoiden pääsääntöinen säilytys ja käyttö olivat älypuhelimien muistin varassa.

4.3.3 Instagram-tilin perustaminen ja videoiden lataaminen tilille

Instagram-tilin luominen oli ilmaista ja helppoa. Loimme yhteisen sähköpostiosoitteen, jonka avulla yhteisen Instagram-tilin luominen onnistui. Tilin nimen keksiminen osoittautui haastavaksi, eikä alkuvaiheen ideoinnista ollut siihen apua. Halusimme nimen ilmentävän tilin tarkoitusta ja olevan samalla lyhyt ja helposti muistettavissa. Loppujen lopuksi keksimme Viitogramin. Tilinäkömän tekstiosaan kirjoitimme, keitä olemme, mitä opiskelemme, missä koulussa opiskelemme sekä tilin olevan osa opinnäytetyötä.

Videot ladattiin tilille yksitellen aihepiireittäin. Olimme suunnitelleet aihepiirien järjestyksen ja videot ladattiin tilille sen mukaisesti. Ennen jokaista aihepiirin alkua lisäsimme tilille kuvan erilaisella taustavärillä, jotta aihepiirien erottaminen toisistaan oli helpompaa. Kuvissa lukee alkavan aihepiirin nimi. Videoita ladattiin tilille vaihdellen 2–5 kertaa viikossa, minkä ajattelimme sopivan aloittelijoille. Nopeammalla lataustahdilla opittavaa olisi voinut tulla liikaa. Hitaammalla lataustahdilla seuraajien kiinnostus olisi voinut laskea.

5 PALAUTEKYSELYN LUOMINEN JA ANALYSOINTI

Toteutusvaiheessa seurataan projektin edistymistä ja kerätään tietoa ja kokemusta palvelun toteuttamisesta ja käyttämisestä. Tarkoituksena on selvittää, ovatko projektin tavoitteet toteutuneet ajallisesti ja teknisesti. (Jokinen 2001, 95–96.) Keräsimme palautetta seuraajilta kyselyllä. Palautekysely oli osa opinnäytetyötä ja palautteen avulla Viitogram-tiliä voi kehittää jatkossa paremmaksi. Halusimme kartoittaa seuraajien oppimista ja sitä, onko tilistä ollut hyötyä seuraajille. Sähköinen palautekysely luotiin Webropolin kautta. Webropol on Webropol-verkkokyselytutkimus- ja -analysointiohjelman kehittäjä ja se on perustettu vuonna 2002 (Webropol. Tietoa yrityksestä).

Instagram-sovellus on suunniteltu käytettäväksi älypuhelimella. Tästä syystä valitsimme sähköisen palautekyselyn, johon on helppo vastata älypuhelimella käyttämällä. Linkki palautekyselyyn julkaistiin tekstimuodossa Viitogram-tilillä videon yhteydessä, joka oli tehty kyselyä varten. Videolla kerroimme palautekyselystä ja pyysimme seuraajia vastaamaan siihen. Instagram-sovelluksessa on mahdollisuus pysyä anonyyminä, minkä takia emme halunneet ottaa yhteyttä yksityisviesteillä suoraan seuraajiin. Myös palautekyselyyn vastattiin anonyyminä ilman tarkempia henkilötietoja. Palautekyselyn onnistumisen riskinä oli se, ettei siihen olisi tullut tarpeeksi vastauksia. Ongelmaksi olisi voinut myös muodostua se, että kysymykset olisi tulkittu eri tavalla kuin ne ovat alun perin tarkoitettu.

5.1 Palautekyselyn kysymysten valinta

Palautekyselyssä oli yhteensä seitsemän kysymystä (LIITE 2 – Viitogramin palautekysely). Kysymyksistä neljä oli valintakysymyksiä, joissa oli eri vaihtoehtoja ja joista vastaaja valitsi itselle sopivimman vaihtoehdon. Ensimmäisessä kysymyksessä kysyimme seuraajien ikäryhmää, sillä halusimme tietää mihin ikäryhmään Viitogram-tilin kaltainen palvelu vetoaa. Toisessa kysymyksessä halusimme kartoittaa seuraajien aiempaa kokemusta viittomien opiskelusta. Viitogram-tili on toteutettu viittomien alkeiden opiskelua varten, joten toisella kysymyksellä halusimme selvittää viittomavideoiden sopivuutta

viittomien opiskelun alkuvaiheeseen. Seuraavassa valintakysymyksessä kysyimme seuraajilta, ovatko he oppineet viittomia Viitogram-tilin kautta. Viimeisessä valintakysymyksessä kysyimme, ovatko seuraajat käyttäneet oppimiaan viittomia arjessa. Palautekyselyssä oli valintakysymysten lisäksi kaksi asteikkokysymystä, joihin molempiin kuului kolme arvioitavaa asiaa. Ensimmäinen asteikkokysymys liittyi viittomavideoiden monipuolisuuteen ja aihepiireihin. Toinen asteikkokysymys liittyi videoiden laatuun ja siihen, oliko viittomavideoita helppo katsoa. Viimeisenä palautekyselyssä oli avoin kysymys, mihin sai jättää palautetta vapaasti.

5.2 Palautekyselyn vastausten pohdintaa

Palautekyselyyn vastasi 85 henkilöä. Vastaajista suurimpana ikäryhmänä oli 21–30-vuotiaat, joita oli palautekyselyn mukaan 55. Toiseksi eniten oli 31–40-vuotiaita, joita oli 15. Vähiten vastaajia oli 13–16-vuotiaiden ikäryhmässä. Tämän kysymyksen perusteella voimme todeta, että Viitogram-tili vetoaa eniten 21–30-vuotiaisiin. Täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että Instagram-sovellus on suosittu erityisesti nuorten keskuudessa, jolloin sekin vaikuttaa vastaustulokseen. Kysyimme myös seuraajilta, olivatko he opetelleet aiemmin suomalaisen viittomakielen viittomia tai suomalaista viittomakieltä. Vastaajista 75 vastasi kysymykseen myöntävästi ja vain 10 vastasi, ettei ole opetellut viittomia tai viittomakieltä aiemmin. Olimme yllättyneitä siitä, että suurin osa vastaajista oli opetellut suomalaisen viittomakielen viittomia tai suomalaista viittomakieltä aiemmin. Ajattelimme tiliä perustaessamme sen kohderyhmän olevan vasta-alkajat. Vapaan palautteen perusteella huomasimme, että suurimmalla osalla vastaajista oli jonkinlaista kokemusta työn, opiskelun tai perheen kautta viittomien tai viittomakielen opettelemisesta.

Kysyimme, mitä seuraajat ajattelivat viittomavideoiden monipuolisuudesta ja aihepiireistä. 71 vastaajaa oli sitä mieltä, että tilille ladatut viittomat olivat hyödyllisiä. Viittomien riittävyys aihepiirien sisällä jakoi enemmän mielipiteitä. Vastaajista 47 oli sitä mieltä, että viittomia oli tarpeeksi yhden aihepiirin sisällä. Vapaan palautteen perusteella saimme toiveen, että viittomia olisi monipuolisemmin ja niitä tulisi useammin. Osa vastaajista piti viittomavideoiden lataustahtia aloittelijoille sopivana. Moni toivoi lisäksi videoita lyhyistä lauseista ja fraaseista. Olimme päättäneet pitäytyä kuitenkin tarkoituksel-

lisesti yksittäisissä viittomissa, koska lauseiden opettaminen olisi kuulunut enemmän viittomakielen opettamisen puolelle, jossa olisi tällöin tullut ottaa huomioon kielioppi ja muut viittomakielelle ominaiset piirteet. Viitogram-tilin perusajatuksena on opettaa yksittäisiä suomalaisen viittomakielen viittomia perusmuodossa. Alla on taulukko viittomavideoiden monipuolisuutta ja aihepiirejä koskevan kysymyksen vastausten tarkemmasta jakautumisesta.

3. Viittomavideoiden monipuolisuus ja aihepiirit

Vastaajien määrä: 85

	En ole samaa mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Samaa mieltä	En osaa vastata	Yhteensä
Viittomat olivat hyödyllisiä	1	12	71	1	85
Yhden aihepiirin sisällä oli tarpeeksi viittomia	6	31	47	1	85
Viittomia oli monipuolisesti	2	25	57	1	85
Yhteensä	9	68	175	3	255

TAULUKKO 1. Taulukko viittomavideoiden monipuolisuutta ja aihepiirejä käsittelevästä kysymyksestä

Viittomavideoiden laatua arvioitiin kolmella eri näkökulmalla: videolaadun tarkkuudella, viittomisen selkeydellä ja viittomisen rauhallisuudella. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että videot olivat hyvälaatuisia ja ne viitottiin selkeästi ja rauhallisesti. Saimme hyviä kehitysehdotuksia videoiden selkeyteen ja helpompaan oppimiseen liittyen. Yksi kehitysehdotuksista oli, että viittoma voisi toistua videon aikana kahdesti ja toisella kerralla hidastettuna. Tällöin seuraajan ei tarvitsisi odottaa videon alkamista uudelleen alusta. Oppimisen kertaukseen taas olisi voinut käyttää jokaisen aihepiirin loppuun lisättyä videota, jossa viitottaisiin aihepiiriin sisältyvät viittomat peräkkäin. Seuraaja voisi kerrata viittomat vielä kerran ennen uuteen aihepiiriin siirtymistä. Alla on taulukko videoiden laatua koskevan kysymyksen vastausten tarkemmasta jakautumisesta.

4. Videoiden laatu

Vastaajien määrä: 85

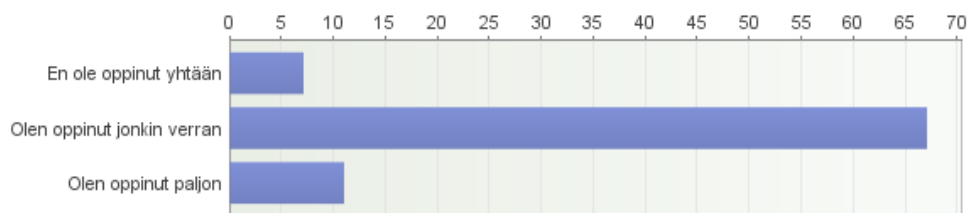
	En ole samaa mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Samaa mieltä	En osaa vastata	Yhteensä
Videot olivat hyvälaatuisia	3	7	75	0	85
Viittomat viitottiin selkeästi	1	6	78	0	85
Viittomat viitottiin rauhallisesti	1	5	79	0	85
Yhteensä	5	18	232	0	255

TAULUKKO 2. Taulukko videoiden laatua käsittelevästä kysymyksestä

Palautekyselyyn vastanneista 67 koki oppineensa viittomia Viitogram-tilin kautta jonkin verran. Vastaajista 11 oli oppinut paljon ja seitsemän vastaajaa kertoi, ettei ollut oppinut viittomia yhtään. Vapaassa palautteessa osa vastaajista kertoi, ettei ollut oppinut mitään siksi, koska oli jo aikaisemmin opetellut viittomia ja näin tilille ladatut viittomat olivat jo tuttuja ja toimivat vain aiemmin opitun kertauksena. Alla taulukko tämän kysymyksen vastausten tarkemmasta jakaumasta.

5. Koetko oppineesi viittomia Viitogram-tilin kautta?

Vastaajien määrä: 85

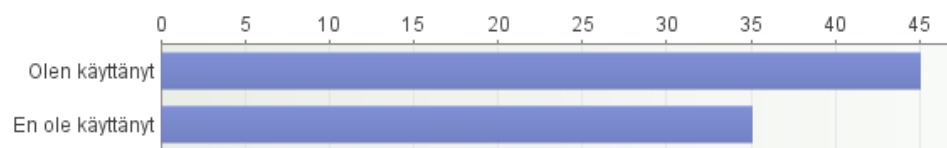

TAULUKKO 3. Taulukko vastaajien kokemuksesta viittomien oppimisesta Viitogram-tilin kautta

Halusimme tietää myös, kuinka moni seuraajista oli käyttänyt Viitogram-tilin kautta oppimiaan viittomia arjessa. Kysymykseen vastasi vain 80 henkilöä, sillä siihen vastattiin vain, jos koki oppineensa viittomia. Vastaajista 45 vastasi käyttäneensä viittomia arjessaan, ja 35 henkilöä ei ollut käyttänyt viittomia arjessaan. Vaikka 35 henkilöä sanoi, ettei ole käyttänyt viittomia arjessaan, näemme asiassa positiivisen puolen. Ihmisillä on yleisesti ottaen selvästi kiinnostusta opetella suomalaisen viittomakielen viittomia, vaikkei niitä tulisikaan käytettyä arjessa. Alla on taulukko opittujen viittomien käyttöä koskevan kysymyksen vastausten jakaumasta.

6. Jos olet oppinut viittomia Viitogram-tilin kautta, oletko käyttänyt niitä arjessasi?

Vastaajien määrä: 80

TAULUKKO 4. Taulukko Viitogram-tilin kautta opittujen viittomien käyttämisestä arjessa

Vapaan palautteen perusteella tulimme tulokseen, että Viitogram-tilin kohderyhmänä olisivat voineet olla hieman edistyneemmät viittomien oppijat. Moni kertoi osaavansa jo tilille ladatut viittomat ja siksi olisi toivonut viittomia monipuolisemmin. Useat vastaajista sanoivat Instagram-sovelluksen olevan sopiva väylä rentoon ja helppoon oppimiseen päivän muiden askareiden lomassa, koska Instagramia tulee selailtua muutenkin. Kaiken kaikkiaan palaute oli positiivista ja päällimmäisenä mieleen jäi seuraajien toive, että Viitogram-tili jatkaisi toimintaansa.

6 POHDINTA

Opinnäytetyömme oli toiminnallinen ja tuloksena oli Viitogram-niminen Instagram-tili, jonne tuotimme lyhyitä yksittäisiä viittomavideoita. Kohderyhmänä olivat vasta-alkajat, joten aiheet valikoituivat jokapäiväisissä arjen tilanteissa käytettävien viittomien mukaan. Lopussa teimme seuraajille palautekyselyn, jolla saimme hyödyllistä palautetta Viitogram-tilin toimivuudesta.

Oli tärkeää ottaa huomioon opinnäytetyön tekemisessä myös eettinen näkökulma ja lopuksi pohdimme työn kokonaisvaltaista onnistumista. Saimme idean opinnäytetyöhön amerikkalaisesta Signedwithheart-tilistä. Tämän takia mielestämme oli tärkeää, ettemme lähde liikaa kopioimaan juuri tätä kyseistä tiliä. Signedwithheart-tilin perustaja on tehnyt tilistä henkilökohtaisen. Hän kertoo tilillä myös paljon omasta elämästään ja kuuroudesta. Viitogram-tili perustuu vahvasti ainoastaan viittomien opetukseen. Kerroimme heti tiliä perustaessa seuraajille, että olemme viittomakielen tulkkiopiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä. Emme siis ole ammattilaisia. Halusimme myös painottaa, ettemme opeta viittomakieltä, vaan yksittäisiä suomalaisen viittomakielen viittomia.

6.1 Viittomakielen tulkin ammattisäännöstö

Viittomakielen tulkeilla on oma ammattisäännöstö (LIITE 3 – Asioimistulkin ammattisäännöstö), joka velvoittaa kaikkia tulkkirekisterissä olevia tulkkeja noudattamaan sitä. Ammattisäännöstö on hyväksytty 3.10.1996 tulkkitoiminnan yhteistyöryhmän kokouksessa ja sitä on päivitetty 20.9.1999. (Suomen viittomakielen tulkit ry, Viittomakielen tulkin ammattisäännöstö.)

Viittomakielen tulkin ammattisäännöstön viidennessä kohdassa sanotaan: Tulkki osoittaa solidaarisuutta ammattikuntaansa kohtaan (Suomen viittomakielen tulkit ry, Viittomakielen tulkin ammattisäännöstö). Vaikka emme olekaan vielä valmistuneita tulkkeja, haluamme kunnioittaa ammattisäännöstöä ja pyrkiä toimimaan sen mukaan. Osoitamme solidaarisuutta sillä, että videomme Instagramissa ovat asiallisia ja kertomalla heti alussa, että olemme vielä tulkkiopiskelijoita ja että kyseessä on opinnäytetyö. Painotamme myös,

etemme opeta viittomakieltä vaan yksittäisiä viittomia. Ammattisäännösten yhdeksäs kohta velvoittaa tulkkia kehittämään jatkuvasti ammattitaitoaan (Suomen viittomakielen tulkit ry, Viittomakielen tulkin ammattisäännöstö). Videoiden tekoa varten olemme keränneet sanastoa ja samalla myös itse olemme saaneet kertausta viittomista. Viittomakielen tulkkauksen lisäksi haluamme laajentaa osaamistamme ja siksi aiomme molemmat valmistumisen jälkeen suorittaa pedagogiset opinnot, joilla saamme pätevyyden opettaa viittomia. Tästä opinnäytetyöstä on meille hyötyä nykyisen sanavaraston laajentamisen näkökulmasta ja tulevaisuuden haaveiden toteuttamisessa.

6.2 Opinnäytetyön onnistumiset ja kehittämisen kohteet

Olisimme voineet tehdä joitakin asioita toisin helpottaaksemme työskentelyä. Yksi iso asia oli videoiden muokkaus vasta juuri ennen julkaisua. Olisi ollut helpointa, jos olisimme muokanneet kaikki videot kerralla etukäteen ja ne olisivat olleet valmiina tilille ladattaviksi älypuhelimien erillisessä kansiossa. Toisaalta muokatut videot olisivat vieneet enemmän tilaa älypuhelimien muistista, jolloin videoita olisi joka tapauksessa pitänyt siirtää välillä tietokoneelta älypuhelimeen. Yksittäisen videon lataus tilille tuntui näin työllämmältä ja siksi myös videoiden lataustahti oli välillä hitaampi. Myös palautekyselyn vapaan palautteen mukaan videoita olisi voinut ladata tilille useammin kuin 2–5 kertaa viikossa. Suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä viittomien selkeyteen ja niiden rauhallisuuteen, mutta omasta mielestämme olisimme voineet viittoa viittomat vielä rauhallisemmin ja myös käsien liikkeen kannalta osa viittomista olisi ollut hyvä näyttää myös sivusuunnasta. Mielestämme onnistuimme videoiden ulkoasussa, valitsimme selkeät taustat ja vaatteet, joista viittomat erottuivat hyvin. Pääpiirteittäin koemme onnistuneemme opinnäytetyön tekemisessä hyvin ja saaneemme arvokasta tietoa tilin mahdollista jatkokäyttöä varten.

LÄHTEET

- Fry A. [signedwithheart] (kuva 1). Instagram. Saatavilla 16.4.2018.
- Harmanen, J. & Rasimus, K. [viitogram] (kuva 2, kuva 3). Instagram. Saatavilla 16.4.2018.
- Huhtanen, K. (toim.) (2011) *Puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointimenetelmät Suomessa*. Helsinki: Kehitysvammaliitto ry.
- Instagram. UKK. Saatavilla 16.3.2017 <https://www.instagram.com/about/faq/>
- Jokinen, T. (2001). *Tuotekehitys*. (6. korj. p.) Helsinki: Otatieto.
- Lappi, P. & Malm, A. (2011). Suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli. Teoksessa K. Huhtanen (toim.), *Puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointimenetelmät Suomessa (s.40-44)*. Helsinki: Kehitysvammaliitto ry.
- Malm, A. Savolainen, L. Engman, P. & Frondelius, I. (toim.) (1998). *Suomalaisen viittomakielen perussanakirja*. Helsinki: Kuurojen liitto ry.
- Niinmäki, J. & Tennu, T. (2011). Sosiaalisen median edut ja haasteet ammatillisessa opetuksessa. Teoksessa P. Ihanainen, P. Kalli & K. Kiviniemi (toim.), *Sosiaalinen media ja verkostoituminen*. (s. 111-114). (2. korj. p.). Helsinki: OKKA.
- Papunet. Tietoa puhevammaisuudesta. Puhetta korvaava kommunikaatio. Muu viittomakommunikaatio. Saatavilla 3.1.2018
<http://papunet.net/tietoa/muu-viittomakommunikaatio>
- Suomen Viittomakielen Tulkit ry. Viittomakielen tulkin ammattisäännöstö. Saatavilla 5.9.2017. <http://www.tulkit.net/ammatti/viittomakielen-tulkin-ammattisaannosto>
- Suvi – Suomen viittomakielten verkkosanakirja. Info. Saatavilla 11.9.2017.
<http://suvi.viittomat.net/info.php>
- Suvi - Suomen viittomakielten verkkosanakirja. Etusivu. Saatavilla 11.9.2017.
<http://suvi.viittomat.net/index.php>
- Viittomakielinen kirjasto. Asiaohjelmat/sanakirjat. Saatavilla 11.9.2017.
<http://www.viittomakielinenkirjasto.fi/fi/asiaohjelmat/sanakirjat>
- Webropol. Tietoa yrityksestä. Saatavilla 16.3.2017. www.webropol.fi
- Wikipedia. Instagram. Saatavilla 13.1.2017. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Instagram>

LIITTEET

LIITE 1: Lista Viitogram-tilin viittomista

- Sormiaakkoset
- Pronominit
- Numerot
- Tervehdykset
  - Moi
  - Terve
  - Hei
  - Hyvää huomenta
  - Hyvää päivää
  - Hyvää iltaa
  - Hyvää yötä
  - Kiitos
  - Ole hyvä
  - Anteeksi
  - Mitä kuuluu?
  - Nimi
  - Näkemiin
  - Kyllä
  - Ei/Älä
- Perhe
  - Perhe
  - Äiti
  - Isä
  - Vauva
  - Lapsi
  - Aikuinen
  - Tyttö
  - Poika
  - Veli
- Sisko
- Mummo
- Pappa
- Täti
- Setä
- Viikonpäivät
- Kuukaudet
- Ajan ilmauksia
  - Tänään
  - Nyt
  - Huomenna
  - Eilen
  - Aamu
  - Päivä
  - Ilta
  - Yö
  - Vuosi
  - Kuukausi
  - Viikko
- Kysymyssanat
  - Mitä? Mikä?
  - Kuka?
  - Missä?
  - Kuinka? Miten?
  - Miksi?
  - Millainen?
  - Montako?
  - Milloin?

- Harrastukset
  - Jalkapallo
  - Juoksu
  - Tanssi
  - Pyöräily
  - Uinti
  - Jääkiekko
  - Ratsastus
  - Kutominen
  - Pianonsoitto
  - Lentopallo
  - Harrastus
- Eläimet
  - Karhu
  - Jänis
  - Kissa
  - Susi
  - Koira
  - Hevonen
  - Lehmä
  - Kettu
  - Kala
  - Lammas
  - Hiiri
- Ruokailu
  - Nälkä
  - Jano
  - Syödä
  - Juoda
  - Haluta
  - Ei halua
- Ruoka
  - Ruoka
  - Leipä
- Puuro
- Makaroni
- Liha
- Keitto
- Broileri
- Kananmuna
- Voi
- Juusto
- Makkara
- Kurkku
- Jogurtti
- Banaani
- Peruna
- Juoma
  - Vesi
  - Maito
  - Piimä
  - Mehu
  - Kahvi
  - Tee
  - Limsa
  - Kaakao
- Herkut
  - Jäätelö
  - Karkki
  - Suklaa
  - Lettu
  - Pizza
- Värit
  - Sininen
  - Keltainen
  - Valkoinen
  - Vihreä
  - Punainen

- Musta
- Violetti
- Oranssi
- Vaaleanpunainen
- Ruskea
- Vaalea
- Tumma
- Adjektiivit
  - Hyvä
  - Huono
  - Mukava
  - Kaunis
  - Ruma
  - Surullinen
  - Iloinen/Onnellinen
  - Kylmä
  - Lämmin

LIITE 2: Viitogramin palautekysely

Viitogramin palautekysely

1. Ikäsi? *

- 13-16
 17-20
 21-30
 31-40
 41-50
 51-60
 60+

2. Oletko opetellut aiemmin suomalaisen viittomakielen viittomia tai suomalaista viittomakieltä? *

- Kyllä
 En ole

3. Viittomavideoiden monipuolisuus ja aihepiirit *

	En ole samaa mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Samaa mieltä	En osaa vastata
Viittomat olivat hyödyllisiä	☐	☐	☐	☐
Yhden aihepiirin sisällä oli tarpeeksi viittomia	☐	☐	☐	☐
Viittomia oli monipuolisesti	☐	☐	☐	☐

4. Videoiden laatu *

	En ole samaa mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Samaa mieltä	En osaa vastata
Videot olivat hyvälaatuisia	☐	☐	☐	☐
Viittomat viitottiin selkeästi	☐	☐	☐	☐
Viittomat viitottiin rauhallisesti	☐	☐	☐	☐

5. Koetko oppineesi viittomia Viitogram-tilin kautta? *

- En ole oppinut yhtään
 Olen oppinut jonkin verran
 Olen oppinut paljon

6. Jos olet oppinut viittomia Viitogram-tilin kautta, oletko käyttänyt niitä arjessasi?

- Olen käyttänyt
 En ole käyttänyt

7. Olisitko kaivannut Viitogram-tilille jotain lisää? Tähän voit kirjoittaa vapaasti palautetta.

Lähetä

LIITE 3: Asioimistulkin ammattisäännöstö

1. Tulkilla on salassapitovelvollisuus.
2. Tulkki ei käytä väärin mitään tulkkauksen yhteydessä tietoonsa tullutta.
3. Tulkki ei ota vastaan toimeksiantoa, johon hän on esteellinen.
4. Tulkki ei ota vastaan toimeksiantoa, johon hänellä ei ole riittävää pätevyyttä.
5. Tulkki valmistautuu tehtäväänsä huolellisesti ja ajoissa.
6. Tulkki tulkaa kattavasti, ei jätä mitään pois eikä lisää mitään asiaankuulumatonta.
7. Tulkki on puolueeton viestinvälittäjä eikä anna tunteidensa, asenteidensa ja mielipiteidensä vaikuttaa työhönsä.
8. Tulkki ei toimi tulkattavien avustajana tai asiamiehenä eikä toimeksiantonsa aikana ole velvollinen hoitamaan muita kuin tulkkaustehtäviä.
9. Tulkki käyttäytyy tilanteen ja toimeksiannon vaatimalla tavalla.
10. Tulkki ilmoittaa seikoista, jotka vaikeuttavat oleellisesti tulkausta tulkaustilanteessa.
11. Tulkki ei toimi ammattikuntaansa haittaavalla tavalla.
12. Tulkki kehittää jatkuvasti ammattitaitoaan.